

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ОБЩИНА ЦЕНОВО, ОБЛАСТ РУСЕ

**ГОДИШНА ПРОГРАМА
ЗА РАЗВИТИЕ НА ЧИТАЛИЩНАТА ДЕЙНОСТ В
ОБЩИНА ЦЕНОВО ПРЕЗ 2024 ГОДИНА**

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Годишната програма за развитие на читалищната дейност в община Ценово е в изпълнение на чл.26а, ал.2 от Закона за народните читалища, и е разработена въз основа на направените от читалищата предложения за дейността им през 2024 година и е съобразена със стратегическите документи за развитие на община Ценово.

Изготвянето на Годишната програма за развитие на читалищната дейност в община Ценово през 2024 година цели обединяване на усилията за по-нататъшно развитие и утвърждаване на читалищата като важни средища, реализиращи културната идентичност на община Ценово.

Програмата ще подпомогне годишното планиране и финансиране на читалищните дейности и ще допринесе за по-голяма прозрачност на изпълняваните дейности. Българските читалища като предвестници на гражданското общество са културни институции със специфична функция за съхранение и развитие на традиционните ценности на нацията, както и социални и информационни центрове за разпространение на знания, култура и духовност. Предизвикателствата пред читалищата ги превръщат в многоцелеви средища, а завоюваната позиция за работа в подкрепа на общността през годините е спечелила доверието на хората. Новата обща културна стратегия на България и Европейския съюз изискват нов манталитет и отговорности от страна на читалищата.

Днес при новите условия читалището трябва да се превърне в комплексен център за естетическо и творческо развитие и за съхранение на българските традиции и обичаи.

II. ОСНОВНИ НАСОКИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАБОТА НА НАРОДНИТЕ ЧИТАЛИЩА

Чрез използването на съвременните информационни технологии по програмата „Глобални библиотеки“ да превърнем читалището в ефективен информационен център на местната общност

1. Превръщане на читалищната библиотека в привлекателно и достъпно място за информираност, духовно обогатяване и връзка със света; място за социални контакти и услуги.
2. Приоритетна дейност на читалището е запазване на традициите и фолклора на местната общност чрез издирване, възстановяване и представянето им пред обществеността на събори и фестивали; чрез създаване на етнографска сбирка. Засилване на интереса към родовата памет чрез издирване и създаване на родословно дърво на родовете от селата и поддържането на сайтовете им.
3. Работа с децата и младежите чрез включването им в разнообразни и привлекателни за тях мероприятия.
4. Постоянна връзка, контакт, комуникация с потребителите, медиите и интернет връзките за разгласа дейността на читалището и с цел убеденост на общността и администрацията, че читалището е действаща, необходима институция.

III. НОРМАТИВНА БАЗА

Закон за закрила и развитие на културата

Закон за народните читалища

Закон за обществените библиотеки

IV. СИТУАЦИОНЕН АНАЛИЗ

В община Ценово са регистрирани девет читалища в Регистъра на народните читалища в Министерството на културата. Това са:

- НЧ „Христо Ботев – 1898“ – с. Ценово;

- НЧ „Пробуда – 1923“ – с. Долна Студена;
- НЧ „Христо Ботев – 1927“ – с. Новград;
- НЧ „Светлина – 1905“ – с. Караманово;
- НЧ „Пробуда – 1922“ – с. Белцов;
- НЧ „Отец Паисий – 1931“ – с. Кривина;
- НЧ „П. Р. Славейков – 1927“ – с. Пиперково;
- НЧ „Просвета – 1936“ – с. Джулюница;
- НЧ „Пробуда – 1927“ – с. Беяново.

Съгласно Закона за народните читалища /чл.21, 22 и 23/ финансирането на читалищата се извършва с годишна държавна субсидия по изготвен държавен стандарт за бройки субсидирана численост.

Средствата за читалищата се регулират и разпределят между читалищата от комисия, определена със заповед на кмета и по механизъм, определен от Министерството на културата, като средствата се предоставят на читалищата за самостоятелно управление, съгласно чл.23, ал.1 от Закона за народните читалища.

Другите източници на финансиране на читалищата са: членски внос, културно-просветна и информационна дейност, наеми, приходи по одобрени национални и европейски проекти и програми, дарения, завещания и др. С решение на Общинския съвет - Ценово, читалищата могат да се финансират допълнително над определената субсидия със средства от собствените приходи на общината.

Общата численост на субсидираните бройки е 19. Във всички читалища в община Ценово функционират читалищни библиотеки.

V. ЦЕЛИ:

1. Подпомагане на културното, образователното и просветно развитие на населението на община Ценово.

2. Предлагане на равен и бърз достъп до необходимата на гражданите информация и разширяване на предлаганите услуги.

3. Работа за всестраниното библиотечно, библиографско и информационно осигуряване.

4. Чрез използване възможностите на мрежовата информация и предоставения публичен достъп до интернет предлагане на всички необходими услуги на гражданите.

VI. ЗАДАЧИ:

1. Събиране, разкриване и съхраняване на българската книжовност и култура.

2. Превръщане на библиотеките в специфична среда, благоприятна за развитие на всеки.

3. Утвърждаване на библиотеките сред професионалните среди и местната общност като необходима институция за разпространение на знания, създадена и развивана в полза на обществото.

VII. ДЕЙСТВИЯ:

1. Привличане на нови читатели.

2. Активно участие в проекти за развитие на отделни библиотечни дейности пред фондове, фондации, програми и др.

3. Сътрудничество с други библиотечни организации.

4. Изграждане и усъвършенстване на традиционните както и автоматизирани информационно-търсещи системи – каталози, картотеки.

5. Активно привличане на дарения от книги, периодични издания и други с цел нарастване и обогатяване на библиотечния фонд.

VIII. ДЕЙНОСТИ:

БИБЛИОТЕЧНА ДЕЙНОСТ

1. Проблеми пред библиотеките

а) ресурсни: все още остарял, неадекватен на търсенето библиотечен фонд

- неизползваем справочен материал;
- оскъдно финансиране;
- ограничена аудитория на село.

б) промени в ценностите

- четенето за повечето от младата местна общност вече не е приоритет;
- намаляване популярността на библиотеката в резултат на намаляване на децата, липсата на училище, навлизане на интернет комуникациите в частните домове.

2. Главна задача и насоки за развитие на библиотечната дейност през 2024 г.

Превръщане на библиотеката в ефективна библиотека и предпочитано място с привлекателни условия, която ще се осъществи чрез:

а / активно, бързо и детайлно предоставяне на информация за потребителя;

б/ обогатяване и развитие на библиотечната колекция чрез:

- участие на библиотеките в програми и проекти на Министерството на културата;
- закупуване на нови книги от даренията, направени за библиотеката от частни лица през 2024 г.;
- инициативата „Купи или подари книга на своето читалище“;
- продажба на бракувани книги и стари вестници и закупуване на нови;

в/ насърчаване любовта към четенето чрез използване на следните способности и дейности:

- подемане инициативите „Подари книга на приятел“,
- „Да споделим прочетеното със свои връстници“,
- „Маратон на четящите“ (м.април);

г/ организиране на изложби от рисунки на деца през лятото, любими герои;

3. По програмата „Глобални библиотеки“ :

През 2011 г. пет читалища от общината / Ценово, Новград, Караманово, Долна Студена, Белцов / бяха включени в програмата „Глобални библиотеки“, което даде възможност за набавяне на нужната компютърна техника, софтуерна програма и разкри възможности за обучение.

Главна цел при работата по тази програма е :

а) да предостави лесен и равностоеен достъп до информация, знание, комуникация и електронни услуги чрез безплатно ползване на интернет и други ИКТ в читалищната библиотека, за да се подпомогне интеграцията на местната общност в отдалеченото от големите културни центрове - селце, да се подобри качеството им на живот и да се насърчи гражданският сектор, да се приобщат към глобалното информационно общество.

б) разрастване на краеведската дейност и създаване на база данни с краеведска информация. За целта е необходимо:

- преработка и систематизиране на събрания материал с краеведско съдържание и актуализиране в информационната система;
- поддържане на електронна страница на читалището с цел популяризиране на селото, историята, настоящето, дейността на читалището като организация на местната общност;
- обогатяване на базата данни за материалната и духовната култура на селото с цел опознаване и запазване за поколенията;

в) обучение на потребители по компютърна и информационна грамотност;

г) да се засили доброволческата дейност като се ползват знанията, уменията на млади хора с компютърни умения и оригинални идеи.

РАЗВИТИЕ НА ЛЮБИТЕЛСКОТО ХУДОЖЕСТВЕНО ТВОРЧЕСТВО.

Самодейните колективи от населените места осъществяват дейностите по културните календари и формират културния живот на общината. Запазването на фолклора, съдържащ в себе си народните традиции, песни и обичаи е целта на групите. В осъществяването и изграждането на художествените продукции участват много любители на различните видове изкуства - деца, младежи и възрастни, които според своите предпочитания осмислят свободното си време и същевременно създават уникален културен продукт, който се представя в общински, регионални и национални събития.

Художествените изяви на сцената са важна част при формирането на културното пространство в обществото.

Към настоящия момент към читалищата в община Ценово функционират 30 самодейни колектива с повече от 380 самодейци в тях:

- 15 певчески колектива
- 6 танцови колектива
- 3 коледарски групи
- 1 клуб за пресъздаване на обреди и обичаи
- 3 театрални колектива

Важно място в културния живот заемат утвърдените културни традиции и обменът на културни продукти и идеи. Ежегодните културни прояви и традиционни празници спомагат за изява на постоянно действащите групи и индивидуални изпълнители, за приемствеността между поколенията, обмяна на добри практики, тъй като те са предназначени за всяка възрастова група и се проявяват във всички сфери на изкуството.

4. Културно-просветна дейност

Читалищата ежегодно организират прояви по различни поводи, чествания, годишнини от местен и национален характер. За реализирането на инициативите се търси подкрепата на училищните ръководства, пенсионерските клубове и местните власти, с които се работи на много добро ниво. Читалищата имат традиции в работата си с децата, младите хора и възрастните и това ще продължи с цел разнообразяване на техния живот.

Създаването на **Културните календари с разнообразни мероприятия** спомага за привличане на малки и големи хора от общността. Затова в културния календар на читалищата за 2024 г. са включени инициативи и прояви, чиито организатори и участници са самите читалища, както и прояви, в които Общината се явява като партньор.

5. Работа по проекти

За да продължи да се развива културния живот в общината е необходимо координирано сътрудничество между културните институти и използване възможността за кандидатстване по различни програми с проекти за финансиране на дейностите им. С тяхна помощ читалищата ще допринесат за задоволяване на определени обществени потребности. Това е възможност за всяко едно читалище да реализира своя цел чрез осигуряване на алтернативно финансиране. Общината е партньор и винаги ще подпомага техните усилия в тази насока.

Дейности по програмата за 2024 г.

№	Дейности	Срок	Отговорник	Финансови средства
I.	Библиотечна дейност			
1.	Уреждане и поддържане на обществени библиотеки.	Постоянен	Читалищата	Собствени средства
2.	Обогатяване на библиотечния фонд.	Постоянен	Читалищата	Собствени средства/проекти, дарения
3.	Мероприятия за повишаване на читателския интерес – представяне на нови книги, литературни четения, изложбени кътове с книги.	Календарен план	Читалищата	Собствени средства
4.	Предоставяне на компютърни и интернет услуги за населението	Постоянен	Читалищата	Собствени средства
II.	Художествена самодейност			
1.	Развиване и подпомагане на дейността на съществуващите самодейни групи и клубове.	Постоянен	Читалищата	Собствени средства
2.	Участия във фестивали, конкурси, събори на общинско, регионално, национално и международно ниво	Покани за участие	Читалищата	Собствени средства Община Ценово Културен календар Дарения
3.	Съхраняване и популяризиране на местните обичаи и традиции от българския фолклор.	Постоянен	Читалищата	Собствени средства
4.	Запознаване на подрастващото поколение с местните традиции и празнично-обредния календар.	Постоянен	Читалищата	Собствени средства
III.	Повишаване на квалификацията и надграждане на знания			
1.	Проучване на добри практики от водещи културни организации и възможности за тяхното прилагане.	Постоянен	Читалищата	Собствени средства
2.	Повишаване на квалификацията на служителите в читалищата.	Постоянен	Читалищата	Собствени средства

IV.	Културни и образователни мероприятия			
1.	Организиране и провеждане на мероприятия, свързани с общински, регионални и национални празници.	Културен календар на общинско, областно и национално ниво	Читалищата	Собствени средства Културен календар
2.	Включване в инициативи, организирани от Община Ценово	Културен календар	Община Ценово	Община Ценово Собствени средства
3.	Чествания на бележити дати и годишнини по читалищата	През годината	Читалищата	Собствени приходи
V.	Поддръжка, ремонт и модернизиране на МТБ			
1.	Ремонтни дейности при възможност за кандидатстване по проекти.	По програми и проекти	Читалищата	Собствени средства Програми/проекти
VI.	Разработване и реализиране на проекти			
1.	Участие в проекти на Министерството на културата, както и в проекти по програми на ЕС, когато се предлагат такива възможности	Покани за участие	Читалищата	Собствени средства Национални и програми на ЕС
VII.	Партньорства и популяризиране на дейността			
1.	Създаване на партньорства с други културни организации, клубове, училища и детски градини, НПО, медии, бизнес и др.	Постоянен	Читалищата	Собствени средства
2.	Популяризиране на образователни и културни прояви в местните медии.	Постоянен	Читалищата	Собствени средства

За осъществяване на дейностите по предложената Годишна програма конкретните събития са заложи в Културния календар ва Община Ценово за 2024 година, в който са видни предложенията за бъдещите културни прояви в общината.

6. Материално-техническа база

Материално-техническата база на читалищата включва сграден фонд (който е общинска собственост), оборудването и обзавеждането на библиотеки, салони, зали и други помещения. Основните задачи, по които ще се работи през 2024 г. са свързани със създаване на по-добри условия за работа на библиотекарите, потребителите и самодейците.

7. Финансиране

Обезпечаването на дейностите през 2024 г. ще се осъществява чрез финансиране от:

- Държавната субсидия, разпределена съгласно изискванията на Закона на народните читалища;
- Общинско финансиране – Културен календар на Община Ценово за 2024 г.;
- Кандидатстване с проекти към Министерството на културата, програми на Европейския съюз и други.;
- Други източници (наеми на помещения, други наеми, членски внос, дарения и др.

8. Заключителна част

Изпълнението на Програмата ще даде възможност за реализация на набелязаните цели, задачите и основните дейности. Успешното им изпълнение ще спомогне

- за опазването и съхраняването на културно-историческото наследство във времето на глобализация и утвърждаване на празници, даващи възможност за удовлетворяване нуждите на бъдещите поколения да се запознаят с миналото на родния край;
- подпомагането и развитието на любителското художествено творчество ще стимулира младите хора и талантливите дарования;
- уреждането и поддържането на библиотечните колекции ще подпомогне образователния процес в получаване на нови знания;
- реализирането на инициативи ще допринесе за обогатяване на културния живот;
- усвояването на знания за новите информационни технологии ще отвори вратата към необятното глобално пространство.

Изпълнението на тази програма ще има съществен принос за постигане на интегриран подход за развитие на образованието и културата и превръщането на народните читалища не само в духовни, но и като съвременни информационни центрове с привлекателно място за хората.

Така, програмата ще разкрие традициите на миналото, предизвикателствата на настоящето и надеждата за по-добро бъдеще.

Забележка: Програмата за развитие на читалищната дейност е разработена и изготвена на база внесени предложения на председателите на народните читалища от община Ценово до Кмета на общината за 2024 г.

Програмата е отворена за допълнения. Тя визира най-общите положения, залежали в плановете на отделните читалища.

ПРИЛОЖЕНИЕ: Културен календар на Община Ценово за 2024 г.

д-р ПЕТЪР ПЕТРОВ,
Кмет на Община Ценово

Изготвил:

Марий Пейчев,
главен специалист „връзки с обществеността“